

Het beste idee bedenkt je samen

Bij OBB spelmakers + ruimtedenkers ondersteunen we gemeenten bij beleids- en uitvoeringsplannen voor BOSS

Bewoners betrekken bij het vormgeven van plannen voor hun leefomgeving. Daar kun je het moeilijk mee oneens zijn. Maar in de praktijk wordt participatie vaak ervaren als een 'moetje'. Hoe kun je op een betekenisvolle manier aan de slag met participatie? En hoe doe je dat met kinderen?

Auteur: Rianne Bonk, OBB spelmakers + ruimtedenkers

Onze dochter van elf jaar werkt op school aan haar samenwerkingskills. In het verslag van het startgesprek lees ik: 'Ik wil eigenlijk alleen maar naar mezelf luisteren en de leiding hebben. Zelfs als ik niet de leiding heb, weet ik wel een manier om mijn zin door te drukken.' Wanneer ik uitgegniffeld ben, realiseer ik me dat ze verwoordt hoe wij volwassenen kunnen denken. Maar dan zonder het toe te geven, laat staan

erop gecoacht te willen worden. Als we zelf de leiding hebben, geeft dat een prettige mate van veiligheid en controle.

Uit eigen mond

Laten we wel wezen. Wij, professionals die dagelijks bezig zijn met de buitenruimte, hebben er heel wat kennis over in huis. Bovendien zien wij het grote plaatje; we kennen de bredere opgaven van de gemeente of van de provincie. En zo sluipt het er makkelijk in. Dat participatie aanvoelt als een 'moetje'. Dat we opgelucht zijn als onze plannen niet of nauwelijks aangepast hoeven te worden. Dat, als we net zo eerlijk zijn als mijn dochter, we vaak vooral naar onszelf willen luisteren. Het kost wat om een stuk controle op te offeren voor een nog onbekende uitkomst!

En toch zijn het de bewoners die dagelijks gebruikmaken van de buitenruimte waar we plannen voor maken. Als we de buitenruimte zo willen vormgeven dat deze niet alleen functioneel ontworpen is, maar dat hij ook geliefd

is en optimaal gebruikt wordt, dan maakt dat enorm nieuwsgierig naar de bewoners. Dan wil je geen aannames doen, maar uit eigen mond horen wat hun gewoonten, wensen en belangen zijn. Dan neem je zorgen serieus en beschouw je feedback op de plannen als een verrijking.

Bij OBB spelmakers + ruimtedenkers ondersteunen we gemeenten bij beleids- en uitvoeringsplannen voor BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten) in de buitenruimte. In een van die gemeenten zouden toestellen op een speelplek weggehaald worden om meer plaats te maken voor groen. Vanuit participatie kwam naar voren dat juist deze plek erg geliefd is bij kleine kinderen. In samenspraak met de bewoners hebben we gekeken hoe we een paar favoriete toestellen konden laten staan en hoe we dit konden combineren met meer groen. Doordat de gemeente de bewoners serieus nam, is zo een veelgebruikte plek in het groen ontstaan. Een ander voorbeeld waarin participatie cruciaal bleek, is toen een bewoner met

Rianne Bonk

Ten diepste gaat het er met participatie om dat je samen het verst komt

een visuele beperking de tip gaf om bij het ontwerp van een nieuwe buurtplek de overgang tussen het pad en het gras voelbaar te maken.

Nieuwsgierig

Ten diepste gaat het er met participatie om dat je samen het verst komt. Als professionals brengen we onze expertise en helicopterview in. (Aan ons om deze te vertalen naar de belevingswereld van de betrokken bewoners!) Bewoners maken door passende participatievormen hun belevingswereld zichtbaar. Participatie draait om vertrouwen dat de beste keuzes worden gemaakt wanneer alle belangen, meningen en ideeën op tafel liggen. Dat besef wakkerd je nieuwsgierigheid en luistervaardigheid aan.

Het is vaak verleidelijk om snel tot consensus te willen komen. Heerlijk als we allemaal op één lijn zitten, dan kunnen we lekker snel door! Maar de ervaring leert dat de beste plannen ontstaan wanneer de onderstroom vroegtijdig serieus is genomen. Tegengeluiden hebben ons iets te zeggen. Als we deze tegengeluiden ruimte geven, geeft dat misschien vertraging aan de voorkant, maar bouwen we aan duurzame en gedragen plannen.

Praktische lessen

Vanuit de hierboven beschreven bedoeling van participatie, kun je betekenisvol aan de slag. In ons werk van het ontwikkelen van buitenruimtebeleid en het realiseren van BOSS-plekken, staat participatie centraal. Ook na jaren van ervaring leren we bij OBB spelmakers + ruimtedenkers nog regelmatig bij hoe we die participatie betekenisvol uit kunnen voeren. We horen dus graag jullie do's-and-don'ts. Hieronder delen we alvast een paar praktische lessen die wij opgedaan hebben.

De buurt is in veel gevallen een werkbaar schaalniveau voor participatie. Gemeentebrede vragen zijn al snel te abstract voor een realistische beantwoording. En wanneer je bewoners alleen vraagt naar de prullenbak, de parkeerplaats of de wipkip op de hoek van de straat, missen ze de samenhang. Immers, er komt

wellicht een heel aantrekkelijke speel- en ontmoetplek verderop in de buurt die de wipkip overbodig maakt.

Visualiseer waar mogelijk de relevante informatie voor bewoners. Visuele informatie wordt sneller en efficiënter verwerkt dan tekstuele informatie. Zo verlaag je de participatiedrempel voor beelddenkers, kinderen en laag- of andersgeletterden.

Zorg voor juist verwachtingsmanagement. Bewoners kunnen beter meedenken als ze weten wat de grenzen van de mogelijkheden zijn. Je bouwt vertrouwen als je open en eerlijk bent over wat er al dan niet met hun input wordt gedaan. Geef, bijvoorbeeld op je gemeentewebsite, duidelijkheid over de inspraakmomenten en bied een terugkoppeling.

Het is bij participatie vaak een uitdaging om niet altijd dezelfde bewoners aan tafel te krijgen. Met een digitale enquête die je bijvoorbeeld via flyers en social media onder de aandacht brengt, bereik je een andere doelgroep dan via een buurtschouw, een kinderrondgang of een inloopbijeenkomst. Mix deze verschillende on- en offline middelen om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken.

Haak je collega's uit het sociale domein aan. Sociale wijkteams en welzijnswerkers staan dicht bij bewoners en kunnen zo vanuit verbinding bewoners uitnodigen om mee te denken. Reken maar dat de vetste TikTok-aanbeveling voor je online enquête niet op kan tegen de oproep die de jongerenwerker in zijn WhatsApp-groep deelt.

Ook in bredere zin is interne participatie de beste start voor externe participatie. Als je intern verschillende opgaven verweeft, kun je ook je bewonersparticipatie integraler aanpakken. Zo voorkom je veel participatiemoedheid en krijg je rijkere input.

Kinderen

Laten we vooral ook kinderen een stem geven.

Niet alleen de speelplekken, maar de hele buitenruimte is ook van hen. Hoe veilig, uitnodigend en uitdagend is die buitenruimte voor kinderen? Is het je snel kunnen verplaatsen van A naar B en het kunnen parkeren voor de deur ook hun prioriteit? Als je de buitenruimte meer op kinderen inricht, dan levert dat een beweegvriendelijkere leefomgeving op voor alle inwoners. Neem hen dus mee in je participatie door bijvoorbeeld ook 's middags een inspraakbijeenkomst te organiseren, je posters ook op hun hoogte aan de muur te hangen en door visualisaties als Picto-play te gebruiken. Laat je door kinderen meenemen door de buurt en zak door je knieën om de buurt letterlijk op hun niveau te bekijken. Kinderen hebben er niet alleen recht op om gehoord te worden, ze hebben ook de eerlijkste meningen en de creatiefste ideeën.

Hulpzin

Dat participatie van belang is, zal niemand ontkennen. Participatie echt tot prioriteit maken; er tijd, middelen en controle aan opofferen, daar is meer voor nodig. Daarvoor moet je het belang van participatie scherp voor ogen hebben. Dat die je plannen verrijkt en verduurzaamt en het daarmee de vertraging aan de voorkant meer dan waard maakt. En mijn dochter? Die geeft haar klasgenootjes inmiddels meer ruimte. Met de coach bedacht ze een hulpzin die ze erbij haalt wanneer ze de neiging heeft om niet te luisteren. 'Mijn idee is het beste, maar ik wil iemand anders' beurt niet verpesten. 'Voor iedereen die participatie serieus wil nemen, stel ik deze vrije vertaling voor: 'Ons gezamenlijk idee is het beste, want ik wil niemands buurt verpesten.'

Meer weten over dit onderwerp?

Denkwijze(r) goede participatie van Informatiepunt Leefomgeving: <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/participatie/denkwijs-goe-de-participatie/>.

Of beluister de podcast Walks&Talks #5 met Arjan Vreugdenhil en Carmen Hoff van OBB: https://open.spotify.com/episode/4zWpNbUWKvN0wIzEZZkra2?si=YwKpPqEDTE-_kWKypF-waLA.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!